IN EN OM

het Humanistisch Verbond

MEDEDELINGEN VOOR DE LEDEN

Jaarverslag 1955

Hoofdbestuur

Op het kongres van 23 en 24 april 1955 werd het hoofdbestuur als volgt samengesteld: Dr. J. P. van Praag, voorzitter; Dr. J. C. Brandt Corstius, ondervoorzitter; B. J. Max, algemeen sekretaris; W. Coenders, organisatie-sekretaris; W. C. Koppenberg, penningmeester; Dr. H. Bonger, redakteur; J. Bijleveld, Mevrouw A. J. Groenman–Deinum, Prof. Dr. T. T. ten Have, Mevrouw D. Heroma–Meilink, Joh. Jansen, Dr. E. Nordlohne, Mevrouw H. A. Polak–Schwarz, Dr. H. J. Roethof, E. Schabracq, Dr. B. W. Schaper, Prof. Dr. G. Stuiveling, Dr. G. Stellinga, Mevrouw A. Treurniet–Wiersma, Prof. Dr. L. G. van der Wal, Mr. H. B. J. Waslander, leden.

De vijf eerstgenoemden vormden het dagelijks bestuur.

De aktiviteit van het dagelijks bestuur werd in belangrijke mate beheerst door de aanstaande herdenking van het tienjarig bestaan; de jubileum-commissie nam in deze aktiviteit een groot aandeel. Het beleid van het hoofdbestuur werd voorts beheerst door zekere verschijnselen rondom de krematiewet en de wet op het kleuteronderwijs, die wezen in een richting, waarin de vrije ontplooiing van de humanistische levenssfeer in het gedrang zou komen. Tegen deze tendentie zal voor en na met beslistheid stelling moeten worden genomen. Overigens dient het beleid doelbewust afgestemd te zijn op de situatie waarin het Verbond gekomen is, nu het als niet meer kleine en min of meer gevestigde organisatie, geroepen is een eigen bijdrage te leveren aan het geestelijke en maatschappelijke leven in Nederland.

Van het Verbond uit zullen ideeën en werkkracht moeten toestromen naar het kulturele en maatschappelijke werk, en naar het politieke, ekonomische en sociale gebied. Daartoe is nodig dat de gemeenschappen levende eenheden vormen, waarin humanisten van elke rang en ontwikkeling, van beschouwelijke en van praktische aard zich thuis kunnen voelen, en waarin geen lid zich verloren of vergeten acht. Dit alles vergt oorspronkelijkheid en vindingrijkheid in de vormgeving, en aandacht en belangstelling voor de samenleving. Het hoofdbestuur streeft er naar daarbij alle mogelijke steun te verlenen, zowel door het algemeen beleid, als door het ter beschikking stellen van rapporten en het uitwisselen van ervaringen. Een nauw en persoonlijk kontakt tussen centraal apparaat en gemeenschappen is daartoe onontbeerlijk.

Het is hier de plaats om nog melding te maken van het aftreden van Prof. Dr. T. T. ten Have en Joh. Jansen aan het einde van het lopende kongresjaar.

Leden en ledental

Het ledental bedroeg op 1 januari 1955: 10.065. Er konden 1.744 personen als lid worden ingeschreven, terwijl 65 leden wegens overlijden en 25 wegens emigratie moesten worden afgevoerd en 669 leden bedankten.

Overzicht van het ledental

Jaar	Toetredingen	Afvoeringen	Netto groei	Aantal per 31 dec.
1947			650	3.500
1948			850	4.350
1949			784	5.134
1950			1.099	6.233
1951			1.479	7.712
1952	1.328	340	988	8.700
1953	1.453	733	720	9.420
1954	1.520	875	645	10.065
1955	1.744	759	985	11.050

Op het aantal toetredingen is uiteraard de op 1 oktober begonnen Jubileum-aktie van invloed geweest. Deze invloed blijkt duidelijker wanneer de periode van aktie afzonderlijk wordt beschouwd. Terwijl in 1954 na 1 oktober 403 nieuwe leden werden ingeschreven luidt dit cijfer voor de overeenkomstige periode in 1955: 1006. Ofschoon de resultaten van de Jubileum-aktie voor een groot deel eerst in 1956 zullen worden gerealiseerd, geven de hiervoor gereleveerde cijfers reeds voldoende aanleiding om deze aktie geslaagd te noemen. De cijfers over de eerste negen maanden van 1955 maken evenwel duidelijk, dat – ook zonder een bijzondere aanleiding als een 10-jarig jubileum – bijzondere en blijvende aandacht voor de werving van leden gewenst is.

Aan de stijging van het aantal afvoeringen kwam in 1955 een einde. Niettemin is dit aantal nog van dien aard, dat versterking van de band met de leden dringende eis blijft.

Al met al geeft 1955 een verheugende ontwikkeling van het ledental te zien, die zonder twijfel kan worden gekontinueerd als de nodige inspanning en volharding kunnen worden opgebracht.

Uit de in 1954 begonnen ledenstatistiek werd wederom een overzicht gemaakt, waarin de leden naar beroep en leeftijd werden gerubriceerd. De daaruit verkregen cijfers weken nauwelijks af van die, gepubliceerd in het jaarverslag 1954, hetgeen – de korte duur van de waarnemingsperiode in aanmerking genomen – ook niet behoeft te verwonderen.

Nog maar enkele weken....

Toen in het vorige nummer van „In en Om" een aantal leden van ons komitee nog een extra aansporing tot de leden richtten om alle krachten in te spannen om onze Jubileum-aktie tot een sukses te maken, hebben wij daar eerlijk gezegd niet al te veel van verwacht. De tien weken van de aktie waren immers voorbij en wij konden ons levendig voorstellen dat de bestuurders van de gemeenschappen met een zucht van verlichting naar de kalender hebben gekeken en de balans gingen opmaken. Hoewel niemand wist, hoe over het hele land het resultaat was geweest, stond in elk geval vast, dat in vele gemeenschappen het ledenaantal niet onaanzienlijk was gestegen en men had de indruk dat men bij de leden al genoeg had aangeklopt. Dat laatste lijkt ons te pessimistisch. Want waar men doorging met de zegelverkoop en ook bij allerlei gelegenheden de aandacht op de „ton" werd gevestigd, bleek dat er toch nog wel mogelijkheden en verrassingen waren. Wat zegt u van de gemeenschap, die de zaak min of meer afsloot door overmaking van het geld op giro 7156 en de volgende dag moest mededelen, dat men een gift van f 1000,– had ontvangen? Zoiets zet zoden aan de dijk en u ziet hieruit, dat wij aktief moeten blijven. Want tot op de ochtend van het jubileum zullen wij in spanning zitten uit te kijken naar de laatste berichten.

Natuurlijk zijn er niet in iedere gemeenschap van die onverwachte meevallers. Maar met stug volhouden en de mensen in de gelegenheid te stellen onze zegels te kopen valt ook heel wat te bereiken. Er lopen vele oudere leden rond die nu al weken lang regelmatig hun klantjes bezoeken en er voor zorgen, dat ieder zijn aandeel kan bijdragen. Want wij zijn nog steeds van mening, dat het hier niet gaat om een offer, dat van ons wordt gevraagd, maar dat wij daarmee een stukje van onze schuld afdoen. In ons aller leven heeft het Verbond zoveel te betekenen, dat ons dat zeer veel waard moet zijn. Wij hebben nu de gelegenheid dat eens duidelijk te demonstreren, ook tegenover de buitenwereld. Want de betekenis van het Verbond wordt ook afgemeten aan de verantwoordelijkheid, die ieder van ons bereid is ervoor te dragen.

Wij hebben nu die kans. Als wij straks het geschenk in leden en geld aan het Verbond gaan aanbieden, moeten wij kunnen spreken namens u allen. En dit betekent dat u nog enkele weken de tijd heeft uw aandeel te leveren, hetzij via uw gemeenschapsbestuur, hetzij rechtstreeks op giro 7156 ten name van Humanistisch Verbond, Jubileumfonds te Utrecht.

Het Jubileumcomité

Gemeenschappen

Het aantal plaatselijke gemeenschappen is toegenomen met één, te weten Breda, zodat het er thans 68 zijn, n.l.:

Alkmaar
Almelo
Amersfoort
Amsterdam
Apeldoorn
Appelscha
Arnhem
Assen
Baarn
Beverwijk
Bilthoven
Breda
Brunssum/Heerlen
Delft
Deventer
Doetinchem
Dordrecht
Drachten
Eindhoven
Emmen
Enschede
Goes
Gorinchem
Gorredijk
Gouda
Groningen
Den Haag
Haarlem
Heerenveen
Den Helder
Hengelo
Hilversum
Hoogezand/Sappemeer
Laren/Blaricum
Leeuwarden
Leiden
Lochem
Maastricht
Meppel
Middelburg
Musselkanaal/Stadskanaal
Naarden/Bussum
Nieuwe-Niedorp
Nunspeet
Nijehorne
Nijmegen
O.-Zeeuws-Vlaanderen
Oss
Rotterdam
Schiedam
Sneek
Soest
Terschelling
Tiel
Utrecht
Veendam/Wildervank
Velsen
Vlaardingen
Vlissingen
Voorburg/Rijswijk
Wageningen
Wassenaar
Winterswijk
Zaanstreek
Zandvoort
Zeist
Zutphen
Zwolle

In de gemeenschapsarbeid staan de bezinningsbijeenkomsten veelal op de eerste plaats. Het aantal gemeenschappen, waar deze vorm van aktiviteit de enige plaats inneemt, is dalende.

Er is immers een uitgestrekt arbeidsterrein voor de plaatselijke afdelingen, die te eerder de naam van gemeenschap verdienen, naarmate zij er in slagen de leden meer en intensiever bij hun arbeid te betrekken. Daarvoor is verscheidenheid een eerste vereiste, zowel naar inhoud als naar vorm der werkzaamheden. Bezinning en verdieping blijven taken van de eerste orde, die niet aan een enkele vorm gebonden zijn. Naast de uitdrukkelijk als zodanig aangekondigde bezinningsbijeenkomst spelen de forum-, huiskamer- en gespreksbijeenkomst een steeds grotere rol, terwijl ook het rollenspel – zij het schoorvoetend nog – zijn intree doet. Steeds meer wordt de betekenis van het werk in kleinere groepen ingezien, welk proces nog werd versterkt door de toezending aan alle gemeenschappen van „De humanistische groep in de gemeenschap", een bewerking van het onder auspiciën van de British Ethical Union verschenen „The Humanist Group".

Voor deze groepsarbeid geldt niet minder dan voor alle Verbondsarbeid, dat hij zich niet in steriel isolement heeft af te sluiten van de buitenwereld. De humanistische ideeënwereld kan slechts winnen bij konfrontatie met de problemen van mens en wereld, ook buiten het Verbond. Daardoor ook kan een gemeenschap een wezenlijke bijdrage leveren aan de ontplooiing van de plaatselijke samenleving, waarvan zij deel uitmaakt. Met een toenemend aantal gemeenschappen is dit het geval.

Bij dit alles is de binding met de leden van niet te overschatten betekenis. Deze band wordt ook versterkt door aktiviteiten op kultureel terrein, niet het minst wanneer het zelf-doen er een kans krijgt. Tal van gemeenschappen laten voorts zien dat de belangstelling voor geestelijke zaken ook kan worden gestimuleerd door aan de faktor gezelligheid, onverbloemd aandacht te besteden.

De met praktisch humanisme aangeduide aktiviteiten ondergingen dit jaar in de gemeenschappen een belangrijke uitbreiding door de werkzaamheden van de centraal geestelijk raadsman: D. d'Angremond, ondanks het feit, dat deze nog een groot deel van zijn werkkracht aan andere centrale werkzaamheden moest wijden. Verscheidene plaatselijke geestelijke raadslieden werden aangesteld, het aantal ziekenhuis- en sanatoriumbezoekers nam toe, in een aantal gemeenschappen werden plaatselijke commissies voor praktisch humanisme in het leven geroepen. De in dit verband noodzakelijke arbeid van selektie, instruktie en scholing kreeg in de loop van 1955 steeds groter omvang.

De samenwerking met de Centrale Stichting Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden werd op dezelfde voet voortgezet. Dergelijke bureaus functioneren in Amsterdam, Eindhoven, Haarlem en Utrecht.

De nodige voorlichting – ook op organisatorisch gebied – ontvangen de gemeenschapsbestuurders door middel van een losbladige Verbonds-dokumentatie, door de publikaties van de humanistische dokumentatiedienst en door „De puntjes op de i van het Praktisch Humanisme".

Schriftelijk kontakt is er verder door het nieuws van het Centraal Bureau. Persoonlijk kontakt kon niet in de gewenste omvang plaatsvinden, doordat de administrateur, F. van den Berkhof, bijna geheel door werkzaamheden van centraal belang werd opgeëist. Intensivering van het kontakt tussen centraal apparaat en gemeenschappen is één van de belangrijkste vraagstukken, die in 1956 grote aandacht blijven vragen.

De H.J.G. werd nu ook reglementair opgenomen in de organisatie als een (landelijke) gemeenschap. Het hoofdbestuur hoopt, dat de H.J.G. zich verder ontwikkelen zal tot een konstruktief orgaan in het Verbond en tot een bezielend centrum voor humanistische jongeren. Dr. J. C. Brandt Corstius woonde de bestuursvergadering van de H.J.G. bij.

Gewesten

Het Verbond telt 10 gewesten, nl.: Friesland, Groningen/Drente, Overijssel, Gelderland, Utrecht/het Gooi, Noord-Holland, Zuid-Holland, Noord-Brabant, Zeeland en Limburg.

De door de gewesten georganiseerde jaarlijkse studiedag was in 1955 gewijd aan de ontwerp-beginselverklaring en leverde een belangrijke bijdrage tot de diepgaande gedachtenwisseling, die op het kongres 1955 werd afgesloten.

Verscheidene gewesten brachten door weekends en landdagen Verbondsleden uit verschillende gemeenschappen bijeen. De voor deze bijeenkomsten kenmerkende afwisseling van vreugde en ernst blijkt steeds weer een krachtige stimulans voor het saamhorigheidsgevoel.

De gewesten bleven hun belangrijke funktie van kontakt-orgaan tussen gemeenschappen en centraal apparaat vervullen, in het bijzonder door de gewestelijke besturenkonferenties, waar verslag wordt uitgebracht van de top-kaderkonferenties, de halfjaarlijkse bijeenkomst van vertegenwoordigers van het hoofdbestuur en gewestvoorzitter en -sekretarissen.

De T.K.C. in februari was gewijd aan: „De plaats van het Verbond in het Nederlandse volksleven" en „Praktisch Humanisme". De najaarskonferentie had de jubileum-aktie en het groepswerk tot onderwerp.

Financiën

Het vertrouwen, in het vorig jaarverslag uitgesproken, dat de offerbereidheid van de leden voldoende groot zou zijn om tot dekking van het begrotingstekort te geraken, is gelukkig niet beschaamd. Lange tijd heeft het daar echter niet naar uitgezien, doch toen het dagelijks bestuur een beroep deed op de leden, waarvan mocht worden verondersteld, dat zij tot de meest draagkrachtigen behoorden, is daar in uiterst verheugende mate op gereageerd. Aan al diegenen, die aan de aktie tot dekking van het begrotingstekort hebben deelgenomen, zij hier, naast de persoonlijke dankbetuiging, die zij hebben ontvangen, nog eens van hoge waardering getuigd voor de daadwerkelijke steun, die zij hebben verleend.

Het bedrag aan *bijzondere* bijdragen ontvangen is namelijk waarlijk niet gering. Samenvattend betrof het de volgende bedragen:

Dekkingsaktie begrotingstekort	ƒ 11.000,–	
Kwijtscheldingen van leningen Verbond	„ 1.000,–	
Diverse giften voor Verbond	„ 5.500,–	
Legaten	„ 3.100,–	
		ƒ 20.600,–
Kwijtscheldingen van leningen De Ark	ƒ 1.800,–	
Diverse giften voor De Ark	„ 500,–	
		„ 2.300,–
Diverse giften voor Socrates		„ 1.000,–
Fonds Centraal Geestelijk Werk		„ 13.100,–
Totaal		ƒ 37.000,–

Hoe hartverwarmend deze bijzondere steun door karakter en omvang ook moge zijn, bij herhaling zij er op gewezen, dat hij door zijn wezenlijke onstabiliteit niet blijvend mag dienen tot dekking van normale uitgaven. Moge in het komende jaar, waarin een feestelijk herdenken zal plaatsvinden van hetgeen in 10 jaar werd tot stand gebracht, de basis kunnen worden gelegd voor een gezonde financiering in de toekomst, waarvoor de medewerking van alle leden en in het bijzonder de inspanning van de gemeenschapsbestuurderen niet zal kunnen worden gemist.

Voor het overige zij verwezen naar de financiële stukken en de daarbij gegeven toelichtingen.

Personeel

Het personeel van het Centraal Bureau werd uitgebreid door de aanstelling van Mevr. E. Vlessing als sekretaresse, speciaal werkzaam ten dienste van de International Humanist and Ethical Union, waarvan het bureau in het gebouw van het Centraal Bureau van het Verbond gehuisvest is.

Op het einde van het verslagjaar bestond het vaste personeel uit:

D. d'Angremond, centraal geestelijk raadsman; C. H. Schonk, geestelijk raadsman arbeiderskampen; P. W. v. d. Vliet, geestelijk raadsman arbeiderskampen; F. v. d. Berkhof, administrateur; J. H. Kramer, chef de bureau en vijf administratieve krachten op het Centraal Bureau; J. G. Eekman, administrateur „De Ark"; H. Dimmendaal en echtgenote, huishoudelijke leiding „De Ark" en twee vaste hulpkrachten op „De Ark".

De volledige toewijding aan hun taak en in het algemeen aan de belangen van het Verbond van alle personeelsleden zonder uitzondering is reden tot grote dankbaarheid.

Kommissies

De vaste kommissies voor publiciteit, praktisch humanisme, radio, internationale kontakten, de Ark, buitenwerk, zang-muziek-lekespel, en wetsproblemen zetten in het verslagjaar hun werkzaamheden voort, en het hoofdbestuur maakte dankbaar gebruik van de waardevolle adviezen van deze kommissies.

Wat de voor speciale onderwerpen ingestelde tijdelijke kommissies betreft, kan medegedeeld worden, dat de kommissie Sociale Gerechtigheid haar werkzaamheden afsloot met de indiening van haar rapport, dat door het hoofdbestuur aanvaard en gepubliceerd werd. Ook

de Kommissie Beginselverklaring zag haar werk tot een goed einde komen door de behandeling en aanvaarding van haar ontwerp op het in 1955 gehouden kongres. Aan beide kommissies dient de erkentelijkheid voor de omvangrijke werkzaamheden door hen verricht te worden uitgesproken.

De kommissie Mens en Maatschappij (ontwikkeling achtergebleven gebieden, vluchtelingenvraagstuk, rassenprobleem) diende in het verslagjaar een rapport in over laag-ontwikkelde gebieden, waarover nog overleg gaande is tussen het hoofdbestuur en de kommissie. De kommissie Mens en Techniek zette haar werkzaamheden voort en vermoedelijk kan thans op korte termijn haar rapport tegemoet gezien worden. Ook de kommissies Studiemogelijkheden, Godsdienst en Gezin, Vormingscursussen, en Gezinszorg Gedetineerden bleven aktief. Een rem op het werk van enkele van deze kommissies is echter het feit, dat de leden vaak overbezet zijn door andere werkzaamheden, waardoor slechts zeer langzaam voortgang geboekt kan worden.

Ingesteld werd een kommissie Seksuele Problemen met sub-kommissies voor seksuele opvoeding, verloving en huwelijk, geboorteregeling en eugenetiek.

Publiciteit

Het veertiendaags verschijnende blad „Mens en Wereld" ontwikkelde zich bevredigend. Het abonnementental schommelde om de 5.000. Helaas bleek het tegen het einde van het jaar noodzakelijk om in verband met de gestegen kosten de abonnementsprijs voor 1956 te brengen op *f* 3,50 voor leden en op *f* 6,– voor niet-leden van het H.V. Hoewel uiteraard ten aanzien van de inhoud van het blad nog zeker niet alle wensen vervuld zijn, kan toch gezegd worden, dat de redaktie er in geslaagd is veel waardering te verwerven. Van de gelegenheid om bij het hoofdbestuur in beroep te komen tegen een beslissing van de redaktie terzake van een ingezonden bijdrage werd in één geval gebruik gemaakt, welk geval op het einde van het jaar nog in behandeling was.

Het Verbondsblad „In en Om het Humanistisch Verbond" verscheen vijf maal afzonderlijk. Het nummer van „Mens en Wereld" dat bij de inzet van de jubileum-aktie verscheen, werd als bijzonder nummer van „In en Om het H.V." aan alle leden toegezonden.

Het aantal abonnementen op „Het Woord van de Week", waarin de teksten van de voor de VARA-mikrofoon gehouden lezingen in de rubriek Geestelijk Leven gepubliceerd worden, liep in 1955 iets terug. Het bedroeg op het einde van 1955 1.505 tegen 1.635 op het einde van 1954.

Radio-uitzendingen hadden weer regelmatig plaats voor de mikrofoon van VARA, Wereldomroep en Regionale Omroep Noord. Helaas was het de VARA in de zomermaanden niet mogelijk om de rubriek Geestelijk Leven elke zondag uit te zenden. Wel hadden ook in die periode regelmatige uitzendingen plaats, maar afwisselend op zondagmorgen en maandagavond. De maandagavond-uitzendingen werden gebruikt voor lezingen in een cyclus „Wat doen jullie nu eigenlijk?", waarbij vooral het praktische werk van de humanistische organisaties behandeld werd. De late aankondiging van deze beslissing van de VARA gaf echter wel enige moeilijkheden bij de voorbereiding van de maandagavond-lezingen. De tien-weken-aktie in verband met het jubileum vond in de radio-uitzendingen zijn weerslag, doordat in die weken in alle titels van de toespraken het getal tien een rol speelde en uiteraard ook in de inhoud het jubileum en de daarvoor gevoerde aktie aan de orde gesteld werden.

Na een drietal proefuitzendingen voor de AVRO in het eerste halfjaar, werd bericht ontvangen, dat de AVRO bereid was in het volgende halfjaar éénmaal per maand humanistische uitzendingen te verzorgen. Hoewel dit zeker nog niet ten volle bevrediging schenkt, en een meer frekwente uitzending in de naaste toekomst gewenst blijft, is in elk geval bereikt, dat thans door beide niet-konfessionele omroepverenigingen regelmatig humanistische uitzendingen verzorgd worden.

De wijziging van de beginselverklaring door het in 1955 gehouden kongres leidde er toe, dat een nieuwe gewijzigde druk (de zesde druk) uitgegeven werd van de brochure „Beginsel en Doel van het Humanistisch Verbond". In verband met het tienjarig bestaan in 1956 werd een brochure „1946–1956 – Dit wordt gedaan" gepubliceerd, waarin een overzicht werd gegeven van de verschillende aktiviteiten van het H.V. sinds zijn oprichting. Ook in verband met de jubileum-aktie zagen een tweede druk van de propaganda-brochure „Wat ben ik eigenlijk?" en een nieuwe propaganda-brochure „Een verrassende Ontmoeting" het licht. Voorts verschenen in druk het rapport „Humanisme en Sociale Gerechtigheid" en het boekje „Ontmoeting der Levensovertuigingen", waarin de op de Zomerschool 1954 van de Hum. Stichting Socrates gehouden inleidingen werden opgenomen, terwijl vooral ook ten behoeve van het werk van de geestelijke raadslieden, een bundeltje van 10 radiolezingen gepubliceerd werd onder de titel „Humanistische Gedachten".

Helaas bleek het niet mogelijk om de in voorbereiding zijnde brochure „Humanisme en Rede" in 1955 voor de drukker klaar te krijgen.

Zoals gebruikelijk verscheen in 1955 ook weer een humanistische kalender voor het jaar 1956, waarvan de teksten wederom verzorgd werden door H. G. Cannegieter en Prof. Dr. G. Stuiveling.

Wederom vond dit jaar een sprekerskonferentie plaats. De uitgave van „De Stemvork", kontaktorgaan voor de sprekers, werd voortgezet.

Meningsvorming rondom het moderne humanisme

Minder dan in voorafgaande jaren was het humanisme als zodanig onderwerp van debat in de volksvertegenwoordiging. Een oorzaak daarvan is te vinden in het feit dat de aanvankelijke verlangens van de humanistische beweging op het gebied van arbeiderskampen en inrichtingen van justitie gedeeltelijk ingewilligd waren. Dat betekent evenwel niet dat reeds volledige gelijkrechtigdheid bereikt is, terwijl bepaalde wensen op andere terreinen zelfs nog nauwelijks aan de orde zijn geweest.

Overigens kwam bij de behandeling zowel van de krematiewet als van de wet op het kleuteronderwijs een neiging tot achterstelling van niet-godsdienstige overtuigingen tot uiting, waarbij het humanisme zich direkt betrokken moet achten. In beide gevallen richtte het hoofdbestuur zich dienaangaande met een adres tot de Eerste Kamer. Het is de vraag of niet een meer konstruktieve bijdrage tot de meningsvorming op dit punt geleverd had kunnen worden indien dezerzijds in een vroeger stadium de gevaren onderkend waren.

Evenwel dient opgemerkt te worden, dat het Humanistisch Verbond ondanks zijn uitdrukkelijk verzoek indertijd niet betrokken is in de voorbereiding van de krematiewet, terwijl het aangevochten artikel in de wet op het kleuteronderwijs eerst bij Memorie van Antwoord is ingevoegd. Hoe dit zij, het hoofdbestuur streeft er naar in de toekomst verrassingen als de hier bedoelde te voorkomen.

In het algemeen is er aanleiding tot verontrusting over een zekere tendentie tot miskenning van de humanistische levensovertuiging, waarover in de eerste paragraaf van dit verslag reeds sprake was. Het Humanistisch Verbond kan er ook geen vrede mee hebben, dat het in onvoldoende mate deel kan nemen aan de meningsvorming omtrent verschillende vraagstukken in de officiële sfeer. De instelling van een kommissie omtrent de geestelijke vorming van de student, zonder dat daarbij de humanistische groep als zodanig vertegenwoordigd is, mag daarvan een kenmerkend voorbeeld heten. Anderzijds stemt het tot voldoening dat het kontakt met vooraanstaande leden van verschillende politieke partijen gedurende het verslagjaar aanmerkelijk nauwer is geworden.

In het laatste deel van het verslagjaar is het hoofdbestuur zich opnieuw gaan bezighouden met de meningsvorming rondom de openbare school. Nieuwe kontakten werden gelegd, oude vernieuwd. Verschillende besprekingen werden gevoerd. Het hoofdbestuur stelt zich voor aan deze kwestie in de nabije toekomst bijzondere aandacht te besteden. Het wekt overigens enige bevreemding, dat de Hervormde Raad voor Kerk en School nimmer van enige behoefte aan kontakt heeft doen blijken. Dit is te opmerkelijker, omdat het Herderlijk Schrijven van de hervormde synode aan een gewaardeerde eerbiediging der humanistische overtuiging uiting gaf.

Het hoeft overigens nauwelijks te worden vermeld, dat ook in dit verslagjaar, behalve door de pers- en dokumentatiedienst en de verspreiding van materiaal, ook door formele en informele besprekingen en vele publikaties in eigen en anderer pers, zoveel mogelijk bijgedragen werd aan de meningsvorming met betrekking tot het moderne humanisme.

Socrates

Het werk van de humanistische stichting Socrates bleef zich in 1955 ontwikkelen. Het aantal kontribuanten en donateurs steeg langzaam; de financiële positie van de stichting bleef zorgelijk.

Dit laatste werd voornamelijk veroorzaakt, doordat het aantal abonnementen op het tijdschrift „Rekenschap", hoewel toenemende, toch nog aanzienlijk lager bleef dan voor een sluitende exploitatie nodig is. Van „Rekenschap" verschenen drie nummers, waarvan de twee laatste echter 72, resp. 76 bladzijden telden. Daarbij komt, dat het eerste nummer van de jaargang 1956 in verband met het tienjarig bestaan van het H.V. een aanmerkelijk grotere omvang zal hebben dan een normaal nummer. In de redaktie kwam geen wijziging.

Aan de Technische Hogeschool te Delft gaf Prof. Dr. L. G. van der Wal, als door de Hum. Stichting Socrates aangewezen bijzonder hoogleraar, kolleges in filosofische problematiek en in etiek.

Een derde landdag van de Hum. Stichting Socrates werd op 23 october 1955 gehouden te Amersfoort. Deze landdag, aangekondigd als Diskussiedag voor Kunstenaars, verheugde zich in ruime belangstelling van de zijde van de hiertoe uitgenodigde kunstenaars. Mevr. Hella S. Haasse hield een inleiding over het onderwerp: „De kunstenaar in het luchtledig", terwijl J. Bruijn en Dr. J. P. van Praag als co-referenten optraden. Uit de op de referaten volgende diskussie bleek dat de aanwezige kunstenaars deze mogelijkheid tot onderling kontakt op hoge prijs stelden.

De Humanistische Zomerschool 1955 werd eveneens in Amersfoort gehouden, en onder leiding van D. d'Angremond werd het onderwerp „De humanistische visie op de sociale gerechtigheid" behandeld door Dr. B. W. Schaper (Sociale gerechtigheid in internationaal verband), Mr. Dr. J. In 't Veld (De idee der sociale gerechtigheid), Mr. A. Stempels (Sociale gerechtigheid en politieke verscheidenheid) en Dr. A. L. Constandse (Sociale gerechtigheid en persoonlijke ontplooiing). Het aantal deelnemers was kleiner dan in 1954, waardoor echter het onderlinge kontakt wel beter was. Ook was het een grote verbetering, dat de leider van de zomerschool gesekundeerd werd door een zakelijk leidster, Mevrouw T. Max–Nijman.

Helaas was het in 1955 nog niet mogelijk om uitvoering te geven aan de plannen voor het tot stand doen komen van plaatselijke (of regionale) groepen van kontribuanten en donateurs van de stichting. Wel werden enige voorbereidingen daartoe verricht. Ook de wens naar een

propagandafolder voor de stichting en haar tijdschrift „Rekenschap", waardoor meer bekendheid aan de aktiviteiten van de stichting zou kunnen worden gegeven, bleef nog onvervuld.

Praktisch Humanisme

De kommissie Praktisch Humanisme werd in 1955 gevormd door Mevr. M. van Gorkom–Lechner, Mevr. D. Heroma–Meilink, D. d'Angremond, F. van den Berkhof, H. J. J. Lips, P. A. Pols, Dr. J. P. van Praag en C. H. Schonk. Sinds juni was ook mevr. A. Treurniet-Wiersma lid dezer kommissie. Raadsman P. W. van de Vliet woonde voorzover mogelijk de vergadering der kommissie bij.

De problemen en aktiviteiten welke zich op de verschillende terreinen van de geestelijke verzorging voordeden, werden regelmatig in de kommissie behandeld.

Verschillende besprekingen werden gehouden met de staf van de maatschappelijke werkers van Humanitas, teneinde een juister inzicht te verkrijgen in de verschillende aspekten van maatschappelijk werk en geestelijke verzorging.

Geestelijke verzorging in ziekenhuizen en sanatoria nam in omvang toe; opnieuw kregen enige gemeenschappen toestemming van besturen van plaatselijke ziekenhuizen tot het bezoeken van buitenkerkelijke patiënten; door de centraal geestelijk raadsman werden in een twaalftal gemeenschappen kursussen gegeven over de taak en funktie van de ziekenhuisbezoeker(ster). Het kontakt met gewetensbezwaarden terzake van de militaire dienstplicht, te werk gesteld in de Rijks Psychiatrische Inrichting te Woensel, geschiedde vanuit de gemeenschap Eindhoven onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur.

In verschillende gemeenschappen werd het werk onder bejaarden, zowel in tehuizen als bij zelfstandig gevestigden ter hand genomen of voortgezet. De voorlichting aangaande moei-

(Vervolg op pag. 7)

Balans per 31 december 1955

Vastgelegde middelen		
Pand Bleyenburgstraat 1, Utrecht	20.586,98	
Konferentie-oord De Ark	97.719,08	
Auto Arbeiderskampen	4.902,50	
		123.208,56
Voorraden		
Boeken en brochures	2.577,54	
Soeveniers	6,—	
Diverse goederen De Ark	1.449,16	
		4.032,70
Vorderingen		
Gemeenschappen en gewesten	3.355,16	
Diverse vorderingen en vooruitb. lasten	11.960,71	
		15.315,87
Kasmiddelen		22.467,53
		165.024,66

Bestemmingsreserves		
Fonds Centraal Geestelijk Werk	5.132,65	
Giften	300,—	
Humanistische Stichting	144,95	
		5.577,60
Schulden op lange termijn		
Hypotecaire lening Bleyenburgstraat	5.447,05	
„ „ De Ark	9.200,—	
Lijfrenteverplichting onder hyp. verband De Ark	55.457,—	
Diverse leningen	30.903,08	
		101.007,13
Schulden op korte termijn		
Crediteuren, verschuldigde kosten	50.209,60	
Vooruitontvangen gelden	4.900,53	
		55.110,13
Vermogen		
Op 1 januari 1955 (negatief)	174,50	
Bij: Voordelig saldo 1955	3.504,30	
		3.329,80
		165.024,66
Het vermogen bestaat uit		
Vermogen Hum. Verbond	7.669,36	
Negatief vermogen		
Socrates 417,33		
De Ark 3.922,23		
	4.339,56	
	3.329,80	

Staat van eigendommen en afschrijvingen naar de stand per 31 december 1955

	Aanschaffingswaarde 1 jan. '55	Aanschaffingen minus verkopen 1955	Aanschaffingswaarde 31 dec. '55	Afschrijvingen t/m 31. dec. '54	Afschrijvingen 1955	Afschrijvingen t/m 31 dec. '55	Boekwaarde 31 december 1955
Pand Bleyenburgstraat 1, Utrecht							
Aankoopkosten	15.389,92	—	15.389,92	1.619,92	306,—	1.925,92	13.464 —
Verbouwingskosten	5.660,07	—	5.660,07	3.460,07	232,—	3.692,07	1.968,—
Inventaris	9.582,45	36,60	9.619,05	3.729,26	734,81	4.464,07	5.154,98
							20.586,98
Konferentie-oord „De Ark"							
Aankoopkosten	78.882,74	6.378,22	85.260,96	8.965,45	3.714,30	12.679,75	72.581,21
Verbouwingskosten	10.389,10	929,82	11.318,92	3.419,48	1.132,—	4.551,48	6.767,44
Inventaris oud	10.000,—	—	10.000,—	5.000,—	2.000,—	7.000,—	3.000,—
Inventaris nieuw	19.740,65	2.089,85	21.830,50	4.277,07	2.183,—	6.460,07	15.370,43
							97.719,08
Auto Arbeiderskampen							
Aankoopkosten	6.527,50	—	6.527,50	—	1.625,—	1.625,—	4.902,50
							4.902,50
	156.172,43	9.434,49	165.606,92	30.471,25	11.927,11	42.398,36	123.208,56

r mogelijk de vergade-

iviteiten welke zich op
ien van de geestelijke
verden regelmatig in de

ingen werden gehouden
aatschappelijke werkers
e een juister inzicht te
hillende aspekten van
geestelijke verzorging.
g in ziekenhuizen en
g toe; opnieuw kregen
toestemming van be-
ziekenhuizen tot het

bezoeken van buitenkerkelijke patiënten; door de centraal geestelijk raadsman werden in een twaalftal gemeenschappen kursussen gegeven over de taak en funktie van de ziekenhuisbezoeker(ster). Het kontakt met gewetensbezwaarden terzake van de militaire dienstplicht, te werk gesteld in de Rijks Psychiatrische Inrichting te Woensel, geschiedde vanuit de gemeenschap Eindhoven onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur.

In verschillende gemeenschappen werd het werk onder bejaarden, zowel in tehuizen als bij zelfstandig gevestigden ter hand genomen of voortgezet. De voorlichting aangaande moei-

(Vervolg op pag. 7)

december 1955

Bestemmingsreserves		
Fonds Centraal Geestelijk Werk	5.132,65	
Giften	300,—	
Humanistische Stichting	144,95	
		5.577,60
Schulden op lange termijn		
Hypotecaire lening Bleyenburgstraat	5.447,05	
" " De Ark	9.200,—	
Lijfrenteverplichting onder hyp. verband De Ark	55.457,—	
Diverse leningen	30.903,08	
		101.007,13
Schulden op korte termijn		
Crediteuren, verschuldigde kosten	50.209,60	
Vooruitontvangen gelden	4.900,53	
		55.110,13
Vermogen		
Op 1 januari 1955 (negatief)	174,50	
Bij: Voordelig saldo 1955	3.504,30	
		3.329,80
		165.024,66

Het vermogen bestaat uit
Vermogen Hum. Verbond 7.669,36
Negatief vermogen
Socrates 417,33
De Ark 3.922,23

Rekening van baten en lasten over 1955 en begroting 1956

	Begroting 1955				Jaarcijfers 1955				Begroting 1956			
	Lasten	Baten	Nadelig Saldo	Voordelig Saldo	Lasten	Baten	Nadelig Saldo	Voordelig Saldo	Lasten	Baten	Nadelig Saldo	Voordelig Saldo
I. Geestelijke Verzorging												
a. Praktisch Humanisme	2.400,—		2.400,—		1.889,24		1.889,24		2.700,—		2.700,—	
b. Arbeiderskampen	37.650,—	32.000,—	5.650,—		34.926,47	27.811,45	7.115,02		39.660,—	33.500,—	6.160,—	
c. Gevangeniswezen	1.000,—		1.000,—		1.280,51		1.280,51		1.000,—		1.000,—	
d. Centraal Geestelijk Werk	13.360,—		13.360,—		13.153,64		13.153,64		13.700,—		13.700,—	
e. Scholing Topraadslieden									P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
II. Publiciteit												
a. Woord van de Week	4.860,—	7.100,—		2.240,—	4.826,89	6.359,46		1.532,57	4.785,—	6.050,—		1.265,—
b. Mens en Wereld	17.750,—	16.750,—	1.000,—		18.389,33	17.277,35	1.111,98		20.050,—	19.850,—	200,—	
c. Boeken en brochures				1.000,—				46,32		1.000,—		1.000,—
III. Stichting Socrates												
a. Leerstoel	550,—	900,—		350,—	500,—	887,50		387,50	550,—	1.000,—		450,—
b. Wetenschappelijke Sektie	500,—	600,—		100,—	415,21	725,40		310,19	650,—	650,—		
c. Rekenschap	4.220,—	4.620,—		400,—	4.366,01	3.721,51	644,50		4.660,—	2.800,—	1.860,—	
IV. De Ark												
a. Voeding en wasserij	17.800,—				16 852,47				18.800,—			
b. Salarissen en sociale lasten	13.520,—				15.278,32				17.080,—			
c. Rente en afschrijvingen	12.000,—				10.000,—				11.000,—			
d. Onderh. en afschr. inventaris	9.800,—				11.042,98				10.050,—			
e. Omzetbelasting	2.300,—				2.185,37				2.300,—			
f. Kulturele uitgaven	P.M.				380,75				P.M.			
g. Diverse kosten	6.250,—				6.828,29				6.400,—			
	61.670,—				62.568,18				65.630,—			
h. Pensiongelden etc.		58.500,—	3.170,—			58.645,95	3.922,23			64.300,—	1.330,—	
V. Centraal Bureau												
a. Salarissen en sociale lasten	31.280,—				31.279,14				35.960,—			
b. Kantooronkosten	7.300,—				8.354,78				7.700,—			
c. Huur (rente en afschr.)	1.200,—				1.200,—				1.200,—			
d. Onderh. en afschr. inventaris	2.500,—				2.351,69				2.700,—			
e. Accountant	1.000,—				975,—				1.000,—			
	43.280,—				44.160,61				48.560,—			
		5.200,—	38.080,—			12.912,54	31.248,07			9.050,—	39.510,—	

Toelichting op: Begroting 1955
Jaarrekening 1955 - Begroting 1956

In de jaarcijfers zijn mede opgenomen de afzonderlijke stichtingen „De Ark" en „Socrates". De invloed van de uitkomsten van deze stichtingen op het totaal blijkt uit de volgende cijfers:

	Begroting 1955	Jaarrekening 1955	Begroting 1956
Uitkomst De Ark	– 3.170	– 3.922,23	– 1.330
„ Socrates	+ 850	+ 53,19	– 1.410
„ Verbond zelf	– 16.120	+ 7.373,34	– 26.015
Totaal uitkomst	– 18.440	+ 3.504,30	– 28.755

Het tekort over 1955 bij *De Ark* wijkt weinig af van de begroting, terwijl ook voor 1956 weer een tekort wordt verwacht. Het is de bedoeling de nadelige saldi over te laten gaan naar volgende jaren in de hoop, dat de exploitatie op den duur betere uitkomsten te zien zal geven. Een sluitende exploitatie wordt in het biezonder belemmerd door de hoge vaste lasten, verbonden aan het bezit van dit komplex. Het blijft een open vraag of het Verbond zelf te eniger tijd een bijdrage in de tekorten zal moeten leveren.

Het geringe overschot over 1955 bij *Socrates* is een gevolg van de nog steeds tegenvallende exploitatie van „Rekenschap". Zowel voor 1954 als 1955 werd een belangrijk deel van het tekort gedekt door extra giften tot een bedrag van *f* 1.000.– per jaar. Voor 1956 kan hierop niet meer worden gerekend, zodat het begrotingstekort voor dat jaar groter is dan voorheen. Vooralsnog zullen deze nadelige uitkomsten ook worden overgebracht naar volgende jaren, in de hoop ook daarvoor later dekking te kunnen vinden.

De jaarrekening van het *Verbond* zelf laat een voordelig saldo zien van *f* 7.373.34 en dit ondanks een begroot tekort van *f* 16.120.–. In totaal dus een voordeliger uitkomst van ruim *f* 23.000.–. Dit resultaat is in hoofdzaak verkregen door een bedrag van bijna *f* 21.000.– aan giften en legaten. Hierbij heeft de z.g. *f* 100.–aktie tot dekking van het begrotingstekort een doorslaggevende rol gespeeld.

Bepaald zorgwekkend is de situatie echter voor 1956. Het tekort bedraagt niet minder dan rond *f* 26.000.–, ongeacht dus de tekorten van De Ark en Socrates. Een verklaring van dit tekort is vrij eenvoudig. In ronde cijfers bestaat het uit eenzelfde tekort als voor 1955 werd geraamd van *f* 16.000.– en een tekort van *f* 8.000.– uit het Fonds Centraal Geestelijk Werk, dat per het einde van dit jaar op een bedrag van *f* 5.000.– na is uitgeput. Dit betekent tevens, dat zelfs met verwaarlozing van de voortdurende kostenstijgingen en de veel bepleite noodzaak tot verdere uitbreiding van ons werk, het begrotingstekort voor 1957 op tenminste rond *f* 34.000.– moet worden geschat. Dit dwingt tot het nemen van maatregelen, redenen waarom een voorstel voor een nieuwe kontributie-regeling is ingediend. Aangezien een nieuwe kontributie-regeling eerst kan ingaan op 1 januari 1957, ná aanneming van een daartoe strekkend voorstel op het kongres 1956, dient gezocht te worden naar middelen tot dekking van het tekort over 1956.

Naar reeds bekend is, mogen wij in 1956 rekenen op het ons toevallen van een erfenis, welke te ramen is op *f* 12.000.–. Voorts hebben wij ter dekking beschikbaar het voordelig saldo van de jaarrekening 1955 van rond *f* 7.000.–, tezamen dus *f* 19.000.–. Ongedekt blijft dan vooralsnog een bedrag van *f* 7.000.–, hetgeen aan vrijwillige giften bijeen zal moeten worden vergaard.

W. C. KOPPENBERG
(Algemeen Penningmeester)

Voorstel
voor een nieuwe kontributieregeling
ingaande 1 januari 1957

A. Algemene overwegingen

Tegen de huidige kontributieregeling, in het biezonder ten aanzien van de daarbij behorende richtlijnen, kunnen weinig principiële bedenkingen worden gemaakt. Uitgaand van het draagkrachtbeginsel mag de regeling in overeenstemming worden geacht met de eisen van de sociale rechtvaardigheid. Tegen de absolute hoogte van de kontributies kunnen weliswaar bezwaren worden gemaakt, doch deze wordt uiteindelijk bepaald door het uitgavenpeil op grond van de door vele kongressen noodzakelijk geachte omvang van de werkzaamheden van het Verbond. Op dit aspekt wordt hierna overigens nog teruggekomen.

De in het Verbond tot uitdrukking gekomen bezwaren tegen de huidige regeling betreffen dan ook in hoofdzaak de zeer lage en de hoge inkomensgroepen. Voor de zeer lage inkomens van gepensioneerden bestaat geen mogelijkheid van een uiterst minimale kontributie, terwijl voor de hoge inkomens de absolute kontributiebedragen zeer beduidend zijn.

Veel ernstiger bij de huidige kontributieregeling is echter – en dit vormt in feite het hoofdprobleem van de financiële situatie van het Verbond – dat de richtlijnen niet worden nageleefd. Naar alle waarschijnlijkheid mag voorts worden aangenomen, dat uit propagandistische overwegingen door de gemeenschappen bij de ledenwerving veelal de afwijking van de kontributienormen wordt opengelaten. Door de relatief hoge afdracht aan het centrale apparaat spreekt wellicht ook het eigen belang van de gemeenschappen niet voldoende mee.

Bij deze gelegenheid mag daarom ook nog wel eens zeer uitdrukkelijk worden vastgesteld, dat ledenwinst bij een te lage kontributie nooit tot een wezenlijke verbetering van de geldelijke situatie kan leiden, omdat bij toeneming van het ledental de stijgende kosten van het administratieve en organisatorische apparaat het grootste deel van de toenemende kontributie vragen.

Aan de hand van een beroepenstatistiek van de leden van het Verbond is een schatting gemaakt van de vermoedelijke inkomens, op grond waarvan de kontributie-opbrengst volgens de geldende richtlijnen is berekend. Het resultaat is verbijsterend, aangezien, ondanks de lage schattingen, waarvan is uitgegaan, de kontributie-opbrengst meer dan tweemaal zo groot zou moeten zijn dan in feite het geval is.

Daarom staat wel vast dat in het kader van een nieuwe kontributieregeling met handhaving van een klasse-indeling de propaganda voor de ledenwerving geen gebruik mag maken van de uitwijkmogelijkheid naar een lagere kontributieklasse.

Van betekenis kan hierbij voorts zijn, dat een vereenvoudiging van de kontributieschaal wellicht in belangrijke mate kan bijdragen aan de juiste keuze van de kontributieklasse, waartoe de leden behoren.

Tenslotte ware als inkomen te beschouwen het inkomen, waarnaar de inkomstenbelasting wordt berekend *zonder* aftrek van belasting, aangezien dit de beste maatstaf van de draagkracht is.

Op grond van de hiervoorgaande overwegingen wordt een voorstel voor een nieuwe kontributieregeling gedaan, dat gebaseerd is op de volgende faktoren:

1. handhaving van het draagkrachtbeginsel,
2. sterke vereenvoudiging van de kontributieschaal,
3. uitzonderingskontributie voor de zeer lage inkomens,
4. één minimum-kontributie voor de hoge inkomens,
5. gelijke kontributie voor echtparen en alleenstaanden.

B. Uitgavenpeil

Naast de algemene overwegingen is het allereerst van praktisch belang na te gaan, welk minimaal uitgangspeil naar de huidige situatie gemeten, de grondslag moet vormen voor de bepaling van de kontributiehoogte.

Aan de hand van de begroting 1956 kom ik in sterk vereenvoudigde vorm tot de volgende basisuitgaven:

Centraal Bureau	*f* 40.000,–
Organisatie algemeen	„ 15.000,–
Geestelijke verzorging	„ 25.000,–
	f 80.000,–

Voor specifikatie van deze posten zij verwezen naar de gedetailleerde begrotingscijfers.

Besparing van enige betekenis op deze uitgaven is alleen te verkrijgen door aantasting van ons geestelijk verzorgingswerk. De grootste uitgaven hiervan betreffen de arbeiderskampen (*f* 6.000,–) en de centraal geestelijk raadsman (*f* 14.000,–). Beide posten moeten in de huidige situatie niet alleen als onvermijdelijk worden beschouwd, doch zij zijn te rekenen tot de meest essentiële werkzaamheden van het Verbond en zouden niet kunnen worden gemist zonder grote schade te doen aan ons werk.

Aannemende dat van bovenstaande *f* 80.000,– aan uitgaven altijd wel langs een andere weg dan die van de kontributies (b.v. giften, legaten, etc.) *f* 5.000,– kunnen worden gevonden, dan blijft te dekken uit de normale ontvangsten een bedrag van rond *f* 75.000,–. Bij handhaving van een afdrachtpercentage van de gemeenschappen

Rekening van baten en lasten over 1955 en begroting 1956

	Begroting 1955				Jaarcijfers 1955				Begroting 1956			
	Lasten	Baten	Nadelig Saldo	Voordelig Saldo	Lasten	Baten	Nadelig Saldo	Voordelig Saldo	Lasten	Baten	Nadelig Saldo	Voordelig Saldo
I. Geestelijke Verzorging												
a. Praktisch Humanisme	2.400,—		2.400,—		1.889,24		1.889,24		2.700,—		2.700,—	
b. Arbeiderskampen	37.650,—	32.000,—	5.650,—		34.926,47	27.811,45	7.115,02		39.660,—	33.500,—	6.160,—	
c. Gevangeniswezen	1.000,—		1.000,—		1.280,51		1.280,51		1.000,—		1.000,—	
d. Centraal Geestelijk Werk	13.360,—		13.360,—		13.153,64		13.153,64		13.700,—		13.700,—	
e. Scholing Topraadslieden									P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
II. Publiciteit												
a. Woord van de Week	4.860,—	7.100,—		2.240,—	4.826,89	6.359,46		1.532,57	4.785,—	6.050,—		1.265,—
b. Mens en Wereld	17.750,—	16.750,—	1.000,—		18.389,33	17.277,35	1.111,98		20.050,—	19.850,—	200,—	
c. Boeken en brochures				1.000,—				46,32		1.000,—		1.000,—
III. Stichting Socrates												
a. Leerstoel	550,—	900,—		350,—	500,—	887,50		387,50	550,—	1.000,—		450,—
b. Wetenschappelijke Sektie	500,—	600,—		100,—	415,21	725,40		310,19	650,—	650,—		
c. Rekenschap	4.220,—	4.620,—		400,—	4.366,01	3.721,51	644,50		4.660,—	2.800,—	1.860,—	
IV. De Ark												
a. Voeding en wasserij	17.800,—				16 852,47				18.800,—			
b. Salarissen en sociale lasten	13.520,—				15.278,32				17.080,—			
c. Rente en afschrijvingen	12.000,—				10.000,—				11.000,—			
d. Onderh. en afschr. inventaris	9.800,—				11.042,98				10.050,—			
e. Omzetbelasting	2.300,—				2.185,37				2.300,—			
f. Kulturele uitgaven	P.M.				380,75				P.M.			
g. Diverse kosten	6.250,—				6.828,29				6.400,—			
	61.670,—				62.568,18				65.630,—			
h. Pensiongelden etc.		58.500,—	3.170,—			58.645,95	3.922,23			64.300,—	1.330,—	
V. Centraal Bureau												
a. Salarissen en sociale lasten	31.280,—				31.279,14				35.960,—			
b. Kantooronkosten	7.300,—				8.354,78				7.700,—			
c. Huur (rente en afschr.)	1.200,—				1.200,—				1.200,—			
d. Onderh. en afschr. inventaris	2.500,—				2.351,69				2.700,—			
e. Accountant	1.000,—				975,—				1.000,—			
	43.280,—				44.160,61				48.560,—			
f. Werkzaamheden voor derden		5.200,—	38.080,—			12.912,54	31.248,07			9.050,—	39.510,—	
VI. Organisatie algemeen												
a. Bijdragen en subsidies	5.590,—				5.800,71				5.470,—			
b. Propagandakosten	1.000,—				508,84				1.000,—			
c. In en Om	1.800,—				2.394,14				2.200,—			
d. Reiskosten bestuur, kommissies en funktionarissen	4.000,—				3.451,34				3.500,—			
e. Kongres	2.000,—				1.798,20				2.000,—			
f. Diverse kosten/baten	P.M.				1.175,96				1.000,—			
	14.390,—		14.390,—		15.129,19		15.129,19		15.170,—		15.170,—	
VII. Financiering algemeen												
a. Exploitatie gebouwen	12.090,—	13.710,—		1.620,—	10.831,59	11.710,—		878,41	12.750,—	12.710,—	40,—	
b. Kontributies	26.780,—	68.320,—		41.540,—	26.974,87	69.063,18		42.088,31	28.550,—	72.750,—		44.200,—
c. Giften		P.M.				17.476,74		17.476,74				
1. Opbouwfonds						3.125,—		3.125,—				
2. Legaten												
d. Uit reservefonds Centraal Geestelijk Werk		13.360,—		13.360,—		13.153,64		13.153,64		6.000,—		6.000,—
VIII. Onvoorzien	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
			79.050,—	60.610,—			75.494,38	78.998,68			81.670,—	52.915,—
			60.610,—	←			→	75.494,38			52.915,—	←
		Nadelig saldo	18.440,—				Voordelig saldo	3.504,30		Nadelig saldo	28.755,—	

Toelichting op: Begroting 1955
Jaarrekening 1955 - Begroting 1956

In de jaarcijfers zijn mede opgenomen de afzonderlijke stichtingen „De Ark" en „Socrates". De invloed van de uitkomsten van deze stichtingen op het totaal blijkt uit de volgende cijfers:

	Begroting 1955	Jaarrekening 1955	Begroting 1956
Uitkomst De Ark	– 3.170	– 3.922,23	– 1.330
„ Socrates	+ 850	+ 53,19	– 1.410
„ Verbond zelf	– 16.120	+ 7.373,34	– 26.015
Totaal uitkomst	– 18.440	+ 3.504,30	– 28.755

Het tekort over 1955 bij *De Ark* wijkt weinig af van de begroting, terwijl ook voor 1956 weer een tekort wordt verwacht. Het is de bedoeling de nadelige saldi over te laten gaan naar volgende jaren in de hoop, dat de exploitatie op den duur betere uitkomsten te zien zal geven. Een sluitende exploitatie wordt in het biezonder belemmerd door de hoge vaste lasten, verbonden aan het bezit van dit komplex. Het blijft een open vraag of het Verbond zelf te eniger tijd een bijdrage in de tekorten zal moeten leveren.

Het geringe overschot over 1955 bij *Socrates* is een gevolg van de nog steeds tegenvallende exploitatie van „Rekenschap". Zowel voor 1954 als 1955 werd een belangrijk deel van het tekort gedekt door extra giften tot een bedrag van *f* 1.000.– per jaar. Voor 1956 kan hierop niet meer worden gerekend, zodat het begrotingstekort voor dat jaar groter is dan voorheen. Vooralsnog zullen deze nadelige uitkomsten ook worden overgebracht naar volgende jaren, in de hoop ook daarvoor later dekking te kunnen vinden.

De jaarrekening van het *Verbond* zelf laat een voordelig saldo zien van *f* 7.373.34 en dit ondanks een begroot tekort van *f* 16.120.–. In totaal dus een voordeliger uitkomst van ruim *f* 23.000.–. Dit resultaat is in hoofdzaak verkregen door een bedrag van bijna *f* 21.000.– aan giften en legaten. Hierbij heeft de z.g. *f* 100.–aktie tot dekking van het begrotingstekort een doorslaggevende rol gespeeld.

Bepaald zorgwekkend is de situatie echter voor 1956. Het tekort bedraagt niet minder dan rond *f* 26.000.–, ongeacht dus de tekorten van De Ark en Socrates. Een verklaring van dit tekort is vrij eenvoudig. In ronde cijfers bestaat het uit eenzelfde tekort als voor 1955 werd geraamd van *f* 16.000.– en een tekort van *f* 8.000.– uit het Fonds Centraal Geestelijk Werk, dat per het einde van dit jaar op een bedrag van *f* 5.000.– na is uitgeput. Dit betekent tevens, dat zelfs met verwaarlozing van de voortdurende kostenstijgingen en de veel bepleite noodzaak tot verdere uitbreiding van ons werk, het begrotingstekort voor 1957 op tenminste rond *f* 34.000.– moet worden geschat. Dit dwingt tot het nemen van maatregelen, redenen waarom een voorstel voor een nieuwe kontributie-regeling is ingediend. Aangezien een nieuwe kontributie-regeling eerst kan ingaan op 1 januari 1957, ná aanneming van een daartoe strekkend voorstel op het kongres 1956, dient gezocht te worden naar middelen tot dekking van het tekort over 1956.

Naar reeds bekend is, mogen wij in 1956 rekenen op het ons toevallen van een erfenis, welke te ramen is op *f* 12.000.–. Voorts hebben wij ter dekking beschikbaar het voordelig saldo van de jaarrekening 1955 van rond *f* 7.000.–, tezamen dus *f* 19.000.–. Ongedekt blijft dan vooralsnog een bedrag van *f* 7.000.–, hetgeen aan vrijwillige giften bijeen zal moeten worden vergaard.

W. C. KOPPENBERG
(Algemeen Penningmeester)

Voorstel
voor een nieuwe kontributieregeling
ingaande 1 januari 1957

A. Algemene overwegingen

Tegen de huidige kontributieregeling, in het biezonder ten aanzien van de daarbij behorende richtlijnen, kunnen weinig principiële bedenkingen worden gemaakt. Uitgaand van het draagkrachtbeginsel mag de regeling in overeenstemming worden geacht met de eisen van de sociale rechtvaardigheid. Tegen de absolute hoogte van de kontributies kunnen weliswaar bezwaren worden gemaakt, doch deze wordt uiteindelijk bepaald door het uitgavenpeil op grond van de door vele kongressen noodzakelijk geachte omvang van de werkzaamheden van het Verbond. Op dit aspekt wordt hierna overigens nog teruggekomen.

De in het Verbond tot uitdrukking gekomen bezwaren tegen de huidige regeling betreffen dan ook in hoofdzaak de zeer lage en de hoge inkomensgroepen. Voor de zeer lage inkomens van gepensioneerden bestaat geen mogelijkheid van een uiterst minimale kontributie, terwijl voor de hoge inkomens de absolute kontributiebedragen zeer beduidend zijn.

Veel ernstiger bij de huidige kontributieregeling is echter – en dit vormt in feite het hoofdprobleem van de financiële situatie van het Verbond – dat de richtlijnen niet worden nageleefd. Naar alle waarschijnlijkheid mag voorts worden aangenomen, dat uit propagandistische overwegingen door de gemeenschappen bij de ledenwerving veelal de afwijking van de kontributienormen wordt opengelaten. Door de relatief hoge afdracht aan het centrale apparaat spreekt wellicht ook het eigen belang van de gemeenschappen niet voldoende mee.

Bij deze gelegenheid mag daarom ook nog wel eens zeer uitdrukkelijk worden vastgesteld, dat ledenwinst bij een te lage kontributie nooit tot een wezenlijke verbetering van de geldelijke situatie kan leiden, omdat bij toeneming van het ledental de stijgende kosten van het administratieve en organisatorische apparaat het grootste deel van de toenemende kontributie vragen.

Aan de hand van een beroepenstatistiek van de leden van het Verbond is een schatting gemaakt van de vermoedelijke inkomens, op grond waarvan de kontributie-opbrengst volgens de geldende richtlijnen is berekend. Het resultaat is verbijsterend, aangezien, ondanks de lage schattingen, waarvan is uitgegaan, de kontributie-opbrengst meer dan tweemaal zo groot zou moeten zijn dan in feite het geval is.

Daarom staat wel vast dat in het kader van een nieuwe kontributieregeling met handhaving van een klasse-indeling de propaganda voor de ledenwerving geen gebruik mag maken van de uitwijkmogelijkheid naar een lagere kontributieklasse.

Van betekenis kan hierbij voorts zijn, dat een vereenvoudiging van de kontributieschaal wellicht in belangrijke mate kan bijdragen aan de juiste keuze van de kontributieklasse, waartoe de leden behoren.

Tenslotte ware als inkomen te beschouwen het inkomen, waarnaar de inkomstenbelasting wordt berekend *zonder* aftrek van belasting, aangezien dit de beste maatstaf van de draagkracht is.

Op grond van de hiervoorgaande overwegingen wordt een voorstel voor een nieuwe kontributieregeling gedaan, dat gebaseerd is op de volgende faktoren:

1. handhaving van het draagkrachtbeginsel,
2. sterke vereenvoudiging van de kontributieschaal,
3. uitzonderingskontributie voor de zeer lage inkomens,
4. één minimum-kontributie voor de hoge inkomens,
5. gelijke kontributie voor echtparen en alleenstaanden.

B. Uitgavenpeil

Naast de algemene overwegingen is het allereerst van praktisch belang na te gaan, welk minimaal uitgangspeil naar de huidige situatie gemeten, de grondslag moet vormen voor de bepaling van de kontributiehoogte.

Aan de hand van de begroting 1956 kom ik in sterk vereenvoudigde vorm tot de volgende basisuitgaven:

Centraal Bureau	*f* 40.000,–
Organisatie algemeen	„ 15.000,–
Geestelijke verzorging	„ 25.000,–
	f 80.000,–

Voor specifikatie van deze posten zij verwezen naar de gedetailleerde begrotingscijfers.

Besparing van enige betekenis op deze uitgaven is alleen te verkrijgen door aantasting van ons geestelijk verzorgingswerk. De grootste uitgaven hiervan betreffen de arbeiderskampen (*f* 6.000,–) en de centraal geestelijk raadsman (*f* 14.000,–). Beide posten moeten in de huidige situatie niet alleen als onvermijdelijk worden beschouwd, doch zij zijn te rekenen tot de meest essentiële werkzaamheden van het Verbond en zouden niet kunnen worden gemist zonder grote schade te doen aan ons werk.

Aannemende dat van bovenstaande *f* 80.000,– aan uitgaven altijd wel langs een andere weg dan die van de kontributies (b.v. giften, legaten, etc.) *f* 5.000,– kunnen worden gevonden, dan blijft te dekken uit de normale ontvangsten een bedrag van rond *f* 75.000,–. Bij handhaving van een afdrachtpercentage van de gemeenschappen

van 60% betekent dit, dat aan bruto-kontributies moet worden ontvangen *f* 125.000,–.

Vergelijkenderwijs mogen nog de volgende cijfers worden genoemd:

Kontributies volgens begroting 1956 *f* 73.000,–
Kontributies volgens oude regeling, indien richtlijnen werden nageleefd ..... „ 156.000,–
Kontributies volgens nieuw voorstel „ 130.000,–

Dit betekent dat eigenlijk geen sprake is van een kontributie-*verhoging*, doch integendeel van een *verlaging*. Bovendien niet een verlaging die alleen maar gunstig werkt voor de hogere, doch ook voor de lagere inkomens. Het minimumbedrag van *f* 10,– wordt namelijk volgens de oude richtlijnen reeds overschreden (*f* 11,–) bij een inkomen van *f* 3.500,–. Het zal wel geen betoog behoeven dat bij de huidige ekonomische situatie dit bedrag inderdaad een minimum inkomen representeert.

C. Voorstellen

Op grond van de voorgaande overwegingen worden de volgende voorstellen gedaan:

Met ingang van 1 januari 1957 het Huishoudelijk Reglement te wijzigen als volgt:

Artikel 20:

Te schrappen de leden 1 tot en met 4 en te vervangen door:

1. De leden betalen een kontributie overeenkomstig hun inkomen, met dien verstande, dat echtparen hetzelfde betalen als alleenstaande personen.
2. De leden stellen hun kontributie vast volgens onderstaande schaal:

Inkomen:

t/m *f* 80,– p.w.,	*f* 340,– p.m.,	*f* 4.000,– p.j.
t/m „ 120,– p.w.,	„ 510,– p.m.,	„ 6.000,– p.j.
t/m „ 160,– p.w.,	„ 680,– p.m.,	„ 8.000,– p.j.
t/m „ 200,– p.w.,	„ 850,– p.m.,	„ 10.000,– p.j.
bov. „ 200,– p.w.,	„ 850,– p.m.,	„ 10.000,– p.j.

Minimum kontributie:

f 0,20 p. week,	*f* 0,85 p. mnd,	*f* 10,– p. jaar
„ 0,40 p. week,	„ 1,70 p. mnd,	„ 20,– p. jaar
„ 0,60 p. week,	„ 2,55 p. mnd,	„ 30,– p. jaar
„ 0,80 p. week,	„ 3,40 p. mnd,	„ 40,– p. jaar
„ 1,— p. week,	„ 4,25 p. mnd,	„ 50,– p. jaar

3. In afwijking van het bepaalde in lid 2 bedraagt de minimum-kontributie voor gepensioneerden of daarmee gelijk te stellen personen met een inkomen beneden *f* 40,– p. week, *f* 170,– p. mnd of *f* 2.000,– p. jaar: *f 0,06 p. week, f 0,25 p. mnd of f 3,– p. jaar.*
4. Bovendien kan het gemeenschapsbestuur in biezondere gevallen de kontributie bepalen op tenminste *f* 0,12 p. week, *f* 0,50 p. maand of *f* 6,– p. jaar.
5. Van de kontributie van de leden van een plaatselijke gemeenschap geschiedt een afdracht aan de centrale kas. Hierbij worden niet tot het kontributie-inkomen van een gemeenschap gerekend de kontributies van de leden ingevolge lid 3 en de kontributies van de leden van de jongeren gemeenschap, terwijl de kontributies, bepaald ingevolge lid 4, worden geacht *f* 10,– per lid per jaar te bedragen.
6. Van het kontributie-inkomen van een gemeenschap wordt aan de centrale kas afgedragen 60%, welk percentage kan dalen tot 50%, voorzover het ter beschikking van de gemeenschap blijvende deel van dit kontributie-inkomen, een bedrag van *f* 150,– niet overschrijdt.
Bovendien draagt iedere gemeenschap 2½ % van de kontributie harer leden, waartoe mede te rekenen de kontributies volgens lid 3, aan de centrale kas af ten behoeve van de gewesten.

Oud lid 5 wordt nieuw lid 7.

Artikel 20 bis.

1. *f* 5,– wordt *f* 10,– behoudens het bepaalde in art. 20 lid 3.
2. Blijft ongewijzigd.

D. Toelichting

1. In het nieuwe reglementsartikel vormen de leden 1 tot en met 4 de *kontributie*-regeling en de leden 5 tot en met 7 de *afdracht*-regeling van de gemeenschappen.
2. Deze onderscheiding is van belang, omdat de door de leden van het Verbond te betalen kontributies niet meer gelijk behoeven te zijn aan het bedrag, waarover de afdracht wordt berekend. Ter bepaling van de afdracht is het begrip „kontributie-inkomen van de gemeenschap" ingevoerd. De afwijking tussen leden-kontributies en kontributie-inkomen wordt veroorzaakt door twee faktoren:
   a. de kontributie ingevolge lid 3 voor gepensioneerden en dergelijken ten bedrage van *f* 3,– per jaar, die niet tot het kontributie-inkomen wordt gerekend en dus geheel aan de gemeenschap ten goede komt;
   b. de uitzonderingskontributie ingevolge lid 4 ad *f* 6.– tot *f* 10.– per jaar, die in het kontributie-inkomen wordt opgenomen tegen het minimum-bedrag van *f* 10.–.
3. Een voorbeeld moge het vorenstaande verduidelijken:

   Gemeenschap A heeft:
   a. 50 leden, die kontributie betalen volgens art. 20 lid 2 met een totaal aan kontributies van *f* 1.000.–;
   b. 10 leden, die een kontributie betalen volgens art. 20 lid 3 met een totaal aan kontributies van *f* 30.–;
   c. 5 leden, die een kontributie betalen volgens art. 20 lid 4 met een totaal aan kontributies van *f* 40.–.

   Het kontributie-inkomen van deze gemeenschap, op basis waarvan de afdracht berekend wordt, bedraagt dan ingevolge art. 20 lid 5

   a. ..... *f* 1.000.–
   b. ..... nihil
   c. 5 leden × *f* 10.– ..... „ 50.–

   Totaal *f* 1.050.–

   De afdracht bedraagt dus 60% van *f* 1.050.– = *f* 630.–.
4. Voor de toepassing van art. 20 lid 6 wordt eveneens slechts rekening gehouden met het „kontributie-inkomen" als hierboven omschreven en dus niet met de feitelijk geïnkasseerde kontributies.

   Voorbeeld:

   Gemeenschap B:

	Werkelijke kontributies	Kontributie-inkomen
a. 20 leden (art. 20 lid 2)	*f* 300.–	*f* 300.–
b. 10 leden (art. 20 lid 3)	„ 30.–	nihil
c. 5 leden (art. 20 lid 4)	„ 40.–	„ 50.–
	f 370.–	*f* 350.–

   Afdracht: variërend tussen 60% van *f* 350.– of *f* 210.– en 50% van *f* 350.– of *f* 175.–.
   Ter beschikking van de gemeenschap blijft in dit geval tenminste *f* 150.–, zodat de afdracht *f* 200.– bedraagt.
   In feite behoudt deze gemeenschap nu echter *f* 170.– door de afwijking tussen werkelijke kontributies en „kontributie-inkomen". Daalt het „kontributie-inkomen" beneden *f* 300.–, dan blijft de afdracht steeds 50%, ongeacht het feit dat de gemeenschap dan ook minder dan *f* 150.– behoudt.

(Hoofdbestuur)

Kandidatenlijst Hoofdbestuur

Dr. J. P. van Praag, voorzitter; Dr. J. C. Brandt Corstius, onder-voorzitter; B. J. Max, algemeen-sekretaris; W. Coenders, organisatie-sekretaris; W. C. Koppenberg, penningmeester; Dr. H. Bonger, redakteur; J. Bijleveld; Mevrouw A. J. Groenman-Deinum; Mevrouw D. Herома-Meilink; Dr. Kwee Swan Liat; Dr. E. Nordlohne; Mevrouw H. A. Polak-Schwarz; Dr. H. J. Roethof; E. Schabracq; Dr. B. W. Schaper; Prof. Dr. G. Stuiveling; Dr. G. Stellinga; Mevrouw A. Treurniet-Wiersma; Prof. Dr. L. G. van der Wal; Mr. H. B. J. Waslander.

Het hoofdbestuur stelt zich voor nog een kandidaat voor te dragen.

(Hoofdbestuur)

Vervolg Jaarverslag

lijkheden voor a.s. emigranten had de aandacht der kommissie.

Op verzoek van het dagelijks bestuur hield de kommissie zich bezig met de vraag of en in hoeverre de geestelijke verzorging van daarvoor in aanmerking komende gerepatrieerden kon worden aangevat.

Ten behoeve van scholing en voorlichting van raadslieden en ziekenbezoekers(sters) werd zowel individueel als groepsgewijs kontakt onderhouden. Vrij regelmatig verscheen het orgaan der kommissie „De Puntjes op de I", bestemd voor alle medewerkers, werkzaam op het terrein van praktisch humanisme. Een topkaderkonferentie was gedeeltelijk gewijd aan de bespreking van de mogelijkheden van praktisch humanisme in de gemeenschappen.

De kommissie was zich er van bewust dat het vele werk van het praktisch humanisme een sterke steun zal ondervinden van plaatselijke raadslieden, die het apparaat van geestelijke verzorging kunnen opbouwen en aan de bestaande aktiviteiten leiding geven en coördineren; het zoeken van deze plaatselijke geestelijke raadslieden had de voortdurende aandacht van de centrale geestelijke raadsman.

Het werk in de arbeiderskampen bleef op bevredigende wijze voortgaan onder de bezielende leiding van C. H. Schonk en P. W. van de Vliet. Buiten de rijkskampen is dit werk uitgebreid over een aantal kampen van particuliere aannemers.

Ook de geestelijke verzorging van de buitenkerkelijke gedetineerden bleek te beantwoorden aan de verwachtingen, welke in het vorig jaarverslag werden genoemd.

Aan de opdracht van het dagelijks bestuur een rapport samen te stellen over het onderwerp: Stijlvorming in gezin en gemeenschap, kon – wegens tijdsgebrek – nog niet worden voldaan.

Voor het realiseren van haar taak blijft de kommissie rekenen op aller medewerking en toewijding.

Kulturele arbeid en buitenwerk

De Buitenwerk-kommissie organiseerde de volgende zomerkampen:

drie familiekampen met 219 deelnemers;
twee kinderkampen met 78 deelnemers.

Dit jaar kon het familietentenkamp geen doorgang vinden wegens onvoldoend aantal deelnemers.

Voor deze kampen en voor de jongeren- en jeugdkampen georganiseerd door de H.J.B., H.J.G. en de S.V.H.G., werd gebruik gemaakt van het kampeermateriaal van het Fonds „Potten en Pannen".

Over het geheel waren de kampen ook dit jaar een groot sukses, enkele organisatorische tekortkomingen daargelaten. Aan de leiding der kampen is een woord van dank zeker op zijn plaats.

De kommissie Zang, Muziek en Lekespel organiseerde in het voorjaar een zeer geslaagde kulturele dag, waar groepen uit gemeenschappen op elk der drie gebieden demonstraties gaven. Het hoogtepunt van deze dag was wel de opvoering van het Griekse drama „Hypolytos", uitgevoerd door leerlingen en oud-leerlingen van Dr. A. Saalborn onder diens voortreffelijke regie. De kommissie beraadt zich in overleg met het dagelijks bestuur over de wijze, waarop het werk voortgezet kan worden en meer resultaat kan opleveren.

„De Ark"

Het jaar 1955 heeft bewezen, dat het grote bezoek in 1954 geen toevallige faktor is geweest, doch dat „De Ark" inmiddels een zeer goede reputatie in den lande heeft gevestigd. Een grote stroom van bezoekers, vooral in de zomermaanden, is daarvan opnieuw het gevolg geweest. Evenals in voorgaande jaren werden ook in 1955 weer kampen georganiseerd met een biezonder karakter: paas- en kerstkamp en kampen voor bejaarden en huisvrouwen. Veel werd door scholen van „De Ark" gebruik gemaakt voor het houden van werkweken. Voor de uitstekende leiding en verzorging van de gasten moeten wij de staf en verdere medewerkers van „De Ark" dankbaar zijn.

Dat de financiële resultaten niet beter zijn geweest is enerzijds het gevolg van het seizoenkarakter, waardoor slechts gedurende een korte tijd van het jaar een maximale bezetting wordt verkregen, terwijl voorts in het biezonder de hoge vaste kosten, verbonden aan de wijze van eigendomsverkrijging en de onderhoudskosten daarvoor aansprakelijk zijn. Dat desondanks het tekort van zeer beperkte omvang is gebleven, moge hoopvol stemmen voor de toekomstige ontwikkeling. Het nadelig saldo is dan ook niet ten laste van de Verbondsfinanciën gebracht, doch ter dekking uit toekomstige resultaten overgeboekt naar het volgend jaar.

Kontakten

Vele en velerlei kontakten werden met verwante en bevriende organisaties onderhouden. De samenwerking met Humanitas kan zonder overdrijving vruchtbaar genoemd worden; op verschillende terreinen was sprake van soms diepgaand overleg, dat voor het werk van beide organisaties betekenis kan hebben. Met het Thuisfront bleef het kontakt via persoonlijke banden gehandhaafd. Met de andere organisaties, verenigd in het Humanistisch Centrum kon wederom nuttig worden samengewerkt, vooral in het belang van de gemeenschappelijke pers- en dokumentatiedienst en het Humanistisch Instituut voor Sociaal Onderzoek.

Onder de verwante organisaties vallen verder te noemen de Centrale Stichting Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden, die nog steeds vier bureaus onder haar auspiciën heeft en de A. H. Gerhard-Stichting, die door onvoorziene omstandigheden dit jaar nog niet aan de bouw van haar eerste bejaardentehuis kon beginnen. In beide stichtingen heeft het Verbond een belangrijk aandeel.

Hoewel nog klein van omvang, begint de Humanistische Jeugd Beweging (H.J.B.) zich te ontwikkelen. Als landelijk mentor voor de H.J.B. werd door het hoofdbestuur Ir. W. Geerts benoemd, als voorzitter van de Raad van Mentoren D. d'Angremond. Aan de aftredende voorzitter van de raad van mentoren, de heer Joh. Jansen, en aan de aftredende landelijk mentor, de heer D. de Gans, dient dank gebracht te worden voor hun werkzaamheid als zodanig in de uiterst moeilijke beginperiode van het leven van de H.J.B. Ook de plaatselijke mentoren voor de H.J.B.-groepen mag erkentelijkheid niet onthouden worden.

De Studentenvereniging op Humanistische Grondslag beraadt zich opnieuw over haar beginsel; het hoofdbestuur volgt dit beraad met belangstelling.

Verder werden verschillende officiële en officieuze kontakten onderhouden, die dikwijls bijdroegen tot wederzijds begrip en goede verstandhouding.

Eind augustus werd te Antwerpen een regionale konferentie van de International Humanist and Ethical Union gehouden, waar de banden, vooral met de British Ethical Union en het Belgisch Humanistisch Verbond werden aangehaald. Uitwisseling van ideeën met laatstgenoemde organisatie vindt in toenemende mate plaats; sprekers uit Gent en Antwerpen treden nogal eens op in onze zuidelijke gemeenschappen. Verder valt te memoreren dat Mrs. M. S. Morain van de American Humanist Association en Mrs. E. Roy van de Indiase Radical Humanist Association, elk een kort werkbezoek aan ons land brachten. Onzerzijds werden persoonlijke kontakten met Duitse geestverwante organisaties onderhouden.

Het tweede internationale kongres van de I.H.E.U. zal van 26 tot 31 juli 1957 te Londen plaatsvinden.

Slotwoord

Dit tiende Verbondsjaar bracht evenals zijn voorgangers: aanpak van nieuwe taken, en konsolidatie en uitbreiding van bestaande werkzaamheden. Evenzeer als zijn voorgangers belast het zijn opvolger met een tekort aan mensen en middelen, en met nog onvervulde wensen te over.

De konklusie, dat er dus maar weinig veranderd is, kan onmiddellijk worden gelogenstraft door ieder, die verder wil zien dan een jaar, en daardoor beseft dat de over korter tijdsbestek soms weinig opvallende groei in tien jaar tijds uit het volkomen niet het aanzijn gaf aan een bloeiende en rijk-geschakeerde beweging, waarvan de betekenis voor individu en samenleving nauwelijks is te schatten.

Achter dit alles schuilt slechts één kracht: de toewijding en de zorg van de enkeling. Daarop blijft het beroep van het Verbond gericht. Het is zijn enige en onschatbare reserve.

B. J. MAX, alg. secretaris.
W. COENDERS, org. secretaris.

Mocht U

onverhoopt „In en Om" en „Mens en Wereld" niet vóór het weekend in huis hebben, dan gelieve u ons wel te ekskuseren voor de vertraging.
Het klaarmaken van het jaarverslag en de financiële stukken heeft n.l. veel tijd gevergd, met het gevolg dat „In en Om" niet tijdig voor verzending gereed was.

De Jubileumviering

PROGRAMMA

Zaterdag 18 februari 1956

15.00 tot 17.00 uur: Receptie in het Carlton Hotel, Vijzelstraat 2–16, Amsterdam-C. (wandeltoilet)

20.00 uur: Opvoering van het toneelspel „Erasmus" van Prof. Dr. G. Stuiveling, door leden en geestverwanten van het Humanistisch Verbond, onder regie van de heer A. Hooykaas, in het Centraal Theater, Amstelstraat 14–18, Amsterdam-C.

Zondag 19 februari 1956

10.00 tot 12.00 uur: Bezinningsbijeenkomst in Krasnapolsky, Warmoesstraat 173–199, Amsterdam-C. Spreker: Dr. J. C. Brandt Corstius, over „De Bevrijding van Prometheus". Medewerking van het Röntgenkwartet.

Programma:

Strijkkwartet Bes gr. t. (K.V. 458)
W. A. Mozart

Allegro vivace assai – Menuetto (Moderato)
Adagio – Allegro assai

Molto Adagio uit het Strijkkwartet E kl. t., op. 59 no. 2
L. van Beethoven

Bij het ter perse gaan van dit nummer was het reeds duidelijk dat elk onderdeel van het hierboven afgedrukte programma op grote belangstelling zal kunnen rekenen. Hoe verheugend dit ook is, het brengt tevens de noodzaak mee er nu reeds uitdrukkelijk op te wijzen, dat het tot teleurstellingen zal leiden, wanneer men één of meer van deze bijeenkomsten wil bijwonen, zonder in het bezit te zijn van een toegangsbewijs.

Ook bij de receptie is de plaatsruimte beperkt, hoewel deze uiteraard voor ieder toegankelijk is.

De kaartverkoop voor de „Erasmus-voorstelling" op 17 februari is in handen van de gemeenschap Amsterdam. Voor de voorstelling op 18 februari is een groot aantal plaatsen reeds gereserveerd voor gemeenschaps-vertegenwoordigers en andere genodigden. Er is dan ook nog slechts een beperkt aantal toegangsbewijzen ad *f* 1,50 verkrijgbaar. Deze dienen bij het Centraal Bureau te worden aangevraagd evenals de toegangsbewijzen voor de bezinningsbijeenkomst.

CENTRAAL BUREAU

GEEF

Uw huisgenoten, familieleden en vrienden een nuttig en fraai geschenk

GEEF

ze één van onderstaande zwaarverzilverde voorwerpen, die zijn uitgevoerd met het embleem van het Humanistisch Verbond in diepblauw emaille

Briefopener	*f* 3,90
Sleutelketting	*f* 2,90
Lepeltje	*f* 2,75
Brochette	*f* 1,90
Insigne met sluitspeld .	*f* 1,—
Insigne met steekspeld .	*f* 1,—

Te bestellen bij:

Centraal Bureau Humanistisch Verbond,
Bleyenburgstraat 1, Utrecht
Telef. 10163, Postgirorekening 304960